

Працюємо
разом:

Десяте квітня
Громадська організація

СВІТЛО НАДІЇ
Благодійна організація

ЦЕ

НЕ КІНО

Це твоє життя, а не сценарій фільму

Служби підтримки
постраждалих
від насильства
на Полтавщині

Працюємо
разом:

UNHCR
Агентство ООН у справах біженців

Десяте квітня
Громадська організація

СВІТЛО НАДІЇ
Благодійна організація

ЦЕ

НЕ

КІНО

**Це твоє життя,
а не сценарій фільму**

Що таке гендерно зумовлене насильство: коротка довідка

Гендерно зумовлене насильство (ГЗН) є одним із найпоширеніших порушень прав людини у світі. ГЗН — це насильство, спрямоване проти особи через її гендерну належність, або насильство, яке непропорційно впливає на осіб певної статі. ГЗН зазнають як жінки, так і чоловіки, але серед постраждалих більшість становлять усе ж жінки та дівчата, оскільки це явище глибоко вкорінене в нерівності жінок та чоловіків.

Форми гендерно зумовленого насильства:

фізичне насильство (побиття, удушення, штовхання, застосування зброї, напад, вбивство тощо);

сексуальне насильство (статевий акт без згоди або спроба його вчинити, зґвалтування, сексуальні домагання, торгівля людьми тощо);

психологічне насильство (контроль, примус, шантаж, наклеп, словесна образа, переслідування тощо);

економічне насильство (псування майна, обмеження доступу до фінансових ресурсів, освіти чи ринку праці, невиконання економічних зобов'язань, як-от ухиляння від сплати аліментів тощо).

Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК) – це форма гендерно зумовленого насильства, вчинена стосовно осіб, яка має різні види та прояви, напряду чи опосередковано пов'язана з конфліктом.

Будь-яка сексуальна дія, спроба домогтися сексуального акту або інші дії, спрямовані проти сексуальності особи, з застосуванням примусу, які мають часовий, географічний та причинно-наслідковий зв'язок із збройним конфліктом/воєнними діями.

Які дії вважаються СНПК:

- гвалтування;
- сексуальне рабство;
- примус до проституції;
- примусові вагітність або аборт;
- примусова стерилізація;
- примусовий шлюб;
- примусове спостереження за статевим актом інших людей;
- примусове оголення, катування;
- завдавання фізичної шкоди статевим органам;
- фізичний та психологічний тиск та примус до насильницьких дій щодо інших;
- будь-які інші форми сексуального насильства.

Людина, яка постраждала від домашнього насильства, потрапляє у певний спектр поведінки. Вона починає говорити одні й ті самі речі знову й знову, якщо не для себе, то перед друзями та родиною:

- Більше такого не станеться.
- Він каже, що дуже шкодує.
- Це моя провина, адже я його розлютила.
- Просто зараз він стресує.
- Він контролює лише тому, що кохає мене.

Цикл насильства може передаватись дітям

Цикл насильства може бути успадкований дітьми. Спостерігаючи насильство, діти вже у дорослому віці можуть сприймати його як норму у стосунках. Розуміння циклу насильства і його наслідків допомагає боротися з ним і забезпечувати дітям здорові, безпечні зразки відносин.

Типи шкідливих міфів і установок, що сприяють ГЗН, за повідомленнями спільнот в Україні

Заперечення насильства, зведення його до мінімуму та ставлення до нього як до норми:

- ГЗН тут немає, вигадана проблема
- Обговорювати насильство — соромно
- Приватні справи слід залишати вдома
- Нам немає діла до насильства — і насамперед вдома
- Насильство — це нормально і нічого серйозного там немає
- Насильство — це частина любові / стосунків
- Потрапити в ситуацію насильства — це «власний вибір» постраждалих
- Сексуальна експлуатація та наруга — це явище, що трапляється в інших країнах / не трапляється в нашій громаді
- Для постраждалих немає ніяких перешкод, щоб повідомити про насильство і звернутися по підтримку

Звинувачення на адресу постраждалих:

- Постраждалі самі винні і своїми діями заслужили насильство

Щодо сексуального насильства:

- жінки та дівчата провокують чоловіків своїм зовнішнім виглядом і одягом

Щодо насильства з боку інтимного партнера (НІП) / домашнього насильства (ДН):

- жінки самі винні в тому, що змушують чоловіків вдаватися до насильства, наприклад, не виконуючи традиційні для жінок гендерні ролі

Применшення важливості ГЗН у зв'язку з війною:

- Зараз не час говорити про насильство; насильство слід обговорювати лише після війни
- Військовослужбовці, співробітники гуманітарних організацій і волонтери ніколи не вдадуться до насильства (ідеалізація / шанування «героїв»); якщо вони і поведуться жорстоко, на це не слід звертати уваги, бо вони «приносять жертву», і не завдавати шкоди їхньому іміджу
- У всіх проблемах і насильстві винна війна; без війни не було б насильства

Тест

Чи є у вашому житті гендерно зумовлене насильство?

Відповідайте «так» або «ні» на кожне запитання.

Якщо ви відповіли «так» хоча б на одне — це може свідчити про наявність гендерно зумовленого насильства. У такому разі важливо звернутися за допомогою.

№	Питання	Приклад	Відповідь
1	Чи були випадки, коли вас фізично побили, штовхали чи вдарили через вашу стать (жінка чи чоловік)?	Чоловік побив жінку через те, що вона не виконала його накази як чоловіка, і головного в родині.	Так / Ні
2	Чи змушували вас до сексуальних дій без вашої згоди (зґвалтування чи сексуальні домагання)?	Жінка зазнала сексуальних домагань від свого партнера, хоча вона не бажала цих дій / Звинуватили що спровокувала зовнішнім виглядом	Так / Ні
3	Чи було таке, що вас принижували, ображали або висміювали через вашу стать?	З чоловіка сміялися і принижували через те, що він не відповідав традиційним чоловічим уявленням маскулінності та брутальності.	Так / Ні
4	Чи мали ви досвід постійного контролю, коли вам забороняли приймати рішення без дозволу іншої особи?	Чоловік постійно контролював, де перебуває жінка, і з ким вона спілкується.	Так / Ні
5	Чи ставали ви жертвою погроз або шантажу через вашу стать?	Жінка отримувала погрози від партнера, що він розповість її секрети родичам, якщо вона піде від нього/ шантажував приватними фото	Так / Ні
6	Чи були ситуації, коли вас не пускали до певних місць або не давали можливості працювати через вашу стать?	Жінці відмовили в роботі, аргументуючи це тим, що її місце вдома, а не на роботі / При працевлаштуванні виявилось що жінок не беруть на «відповідальні» посади	Так / Ні

7	Чи обмежували вас у доступі до грошей чи матеріальних ресурсів через вашу стать?	Чоловік контролював весь бюджет сім'ї, не даючи жінці можливості витрачати гроші без його дозволу.	Так / Ні
8	Чи траплялися випадки, коли ваші особисті речі були знищені або пошкоджені через вашу стать?	Жінка розбила мобільний телефон чоловіка, щоб він не міг більше зв'язуватися з іншими людьми, через те що чоловіки схильні до зрад.	Так / Ні
9	Чи були ситуації, коли вам забороняли працювати, здобувати освіту чи розвивати кар'єру через ваш гендер?	Чоловік не дозволив жінці продовжити освіту, аргументуючи, що її місце вдома.	Так / Ні
10	Чи відчували ви, що вас змушують залишатися в стосунках через вашу стать, навіть якщо ви цього не хочете?	Жінка не могла розірвати стосунки через те, що чоловік казав, що це неприпустимо для жінки / Мати забороняє розлучатись сину, бо чоловік має забезпечувати родину не дивлячись ні на що.	Так / Ні
11	Чи виникали ситуації, коли вам не давали права на особистий вибір через те, що ви є жінкою чи чоловіком?	Чоловік постійно вирішував, що робити жінці, навіть не питаючи її думки.	Так / Ні
12	Чи був випадок, коли вас переслідували чи стежили за вами через вашу стать?	Жінка відчувала, що чоловік постійно слідкує за її місцезнаходженням, контролюючи всі її пересування.	Так / Ні
13	Чи було так, що вам забороняли виражати свої почуття або емоції через те що ви чоловік/жінка?	Чоловіка критикували за те, що він виражає емоції, вважаючи це слабкістю.	Так / Ні

Коли дім стає небезпечним: як подбати про свою безпеку

Іноді найнебезпечнішим місцем може стати власний дім. У таких ситуаціях складно зрозуміти, з чого почати і які кроки зробити. Саме тому важливо заздалегідь продумати план безпеки – чіткі дії, які допоможуть захистити себе та близьких у разі загрози домашнього насильства.

План безпеки – це прості, але життєво важливі кроки, які ви можете розробити самотійно або разом із фахівцем чи людиною, якій довіряєте.

Ось кілька важливих порад:

- 1** **Заздалегідь оберіть безпечне місце у квартирі/будинку**, де немає гострих предметів і звідки можна швидко вийти. Продумайте шлях до виходу.
- 2** **Знайдіть одне або кілька місць, де зможете зупинитися на ніч у разі небезпеки** – це може бути дім друзів або притулок. Продумайте, як туди дістатися, і запам'ятайте (або запишіть) важливі контакти.
- 3** **Спілкуйтесь із тими, кому довіряєте** – друзями чи родичами. Розкажіть їм про ситуацію й попросіть про підтримку.
- 4** **Домовтесь із надійною особою бути на зв'язку**, щоб вона знала, де ви знаходитесь і чи все у вас добре.
- 5** **Підготуйте набір найнеобхідніших речей**: копії документів, готівку, телефон із сім-картою, список важливих номерів, ліки, одяг для себе та дітей – і зберігайте його в безпечному місці.
- 6** **Зберіть «тривожну сумку»**, куди покладіть найнеобхідніше: ліки, засоби гігієни, одяг, взуття, гроші, прикраси, речі для дітей.
- 7** **Уникайте залишення слідів**, які можуть допомогти кривднику вас знайти (наприклад, записки, електронна переписка, геолокація).
- 8** **Попередьте сусідів або близьких про можливу загрозу** і домовтесь про умовний сигнал або слово, за яким вони зрозуміють, що вам потрібна допомога, і викличуть поліцію.

- 9 З'ясуйте, чи є у вашому місті або області притулки або мобільні бригади допомоги, які можуть надати захист і консультації. У Полтавській області для цього можна скористатись (QR-код на спецслужби.)
- 10 Зателефонуйте на Національну гарячу лінію з протидії домашньому насильству – 116 123. Це безкоштовно, анонімно і цілодобово.
- 11 Якщо у вас є діти, обов'язково розкажіть їм, як діяти у разі небезпеки: коли і як потрібно вийти з дому, до кого звернутися по допомогу. Домовтеся про кодове слово. Поясніть дітям, що не можна втручатися у конфлікт і намагатися вас захистити – їхня безпека найголовніша.

Якщо ситуація критична:

Знайдіть безпечне місце та зателефонуйте до поліції за номером **102**!

За можливості, переконайтесь, що поліція зафіксувала факт домашнього насильства. Це допоможе надалі отримати усю необхідну допомогу.

Спеціалізовані служби підтримки

Притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства,— місце безпечного тимчасового цілодобового перебування постраждалих.

Влаштування у притулок відбувається за направленням:

- місцевої державної (військової) адміністрації;
- органу місцевого самоврядування;
- органу Національної поліції;
- центру соціальних служб;
- мобільної бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства.

Перебування й отримання послуг у притулку — БЕЗОПЛАТНО!

Ви можете перебувати в притулку разом із дітьми (до 18 років)! У притулку можливо отримати: психологічні, соціально-побутові, соціально-медичні, інформаційні, юридичні та інші послуги; сприяння у: — пошуку альтернативного придатного безпечного місця перебування, транспортуванні до місць отримання необхідних послуг; — госпіталізації; — працевлаштуванні.!

У притулках забезпечується організація надання юридичних послуг.

**Максимальний термін перебування
у притулку — 6 місяців**

Денний центр забезпечує надання:

- соціально-психологічної;
- первинної правової допомоги;
- соціальних послуг.
- Денний центр, у разі потреби, забезпечує короткострокове або цілодобове перебування постраждалої особи у безпечному місці – «кризовій кімнаті».
- Влаштування до «кризової кімнати» можливе за заявою постраждалої особи або за направленням. Строк цілодобового перебування у «кризовій кімнаті» – до 20 діб.
- Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства

Мобільна бригада надає соціальні послуги:

- інформування про послуги, які може отримати постраждала особа;
- психологічну допомогу;
- кризове та екстрене втручання;
- перенаправлення до притулків, «кризових кімнат», денних центрів;
- веде інформаційно-просвітницьку діяльність.
- Послуги надаються відповідно до потреб постраждалої особи:
- за допомогою телефонного зв'язку;
- з виїздом до місця проживання (перебування) постраждалої особи (навіть у найбільш важкодоступну місцевість);
- у приміщенні служби підтримки постраждалих осіб або іншому приміщенні, визначеному місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування.

Перелік послуг у сфері протидії гендерно зумовленому насильству, які надає Уряд України та партнери

- 1 Ведення випадків ГЗН / Кейсменеджмент ГЗН:** До процесу ведення справ залучається соціальний працівник/працівниця, який підтримує постраждалих в оцінці їхніх потреб у різних секторах (фізичного та психологічного здоров'я, юридичного, безпеки та захисту, забезпечення засобами до існування тощо) та супроводжує їх до інших служб шляхом перенаправлення за згодою осіб, що пережили насильство.
- 2 Медичні послуги/перенаправлення до закладів охорони здоров'я:** постраждала особа може бути перенаправлена до медичних закладів для усунення наслідків фізичного та репродуктивного здоров'я та травм спричинених інцидентами ГЗН. Сюди включають послуги, пов'язані з клінічним лікуванням (згвалтування) – протягом 71–120 годин після інциденту сексуального насильства.
- 3 Послуги з питань психічного здоров'я:** постраждала особа може бути перенаправлена на клінічне лікування психічних розладів, спричинених інцидентами ГЗН. Для такого реагування потрібні спеціалізовані послуги, що надаються кваліфікованими фахівцями.
- 4 Психосоціальна підтримка:** послуги або підтримка постраждалих від гендерно зумовленого насильства для відновлення після емоційних, психологічних та соціальних наслідків ГЗН, включаючи кризову допомогу, довгострокову емоційну та практичну підтримку, інформаційну та освітню з метою одужання. Це можна зробити за допомогою: психологічної першої допомоги та консультацій кваліфікованих фахівців, спрямованих на подолання стресу, психологічних травм і депресії.
- 5 Послуги правової допомоги:** Надання послуг правової допомоги, які можуть сприяти чи допомагати постраждалим підвищувати обізнаність про свої права, вимагати дотримання своїх законних прав і приймати обґрунтовані рішення щодо доступу до правосуддя.

- 6 **Безпечний притулок:** Особа може бути перенаправлена/супроводжена до безпечного будинку або притулку, який забезпечує негайну безпеку, тимчасовий притулок та підтримку постраждалим та їхнім сім'ям, які перебувають у безпосередній небезпеці, які рятуються від насильницьких чи жорстоких ситуацій або перебувають під загрозою подальшого насильства.
- 7 **Безпечні простори:** постраждала особа може бути переправлена до безпечного простору для жінок і дівчат, щоб почуватися фізично, емоційно безпечно та комфортно, а також насолоджуватися свободою самовираження без страху бути засудженою. Це простір, де жінки вільно взаємодіють, спілкуються та отримують інформацію про доступ до послуг.
- 8 **Охорона/поліція:** Потерпіла особа може бути перенаправлена до служб безпеки, що надаються державною поліцією та службами охорони
- 9 **Забезпечення засобів до існування/ розширення економічних прав і можливостей:** розвиток навичок, зміцнення потенціалу чи надання ресурсів, які дадуть можливість постраждалим і вразливим особам набути знань і навичок для пошуку роботи чи початку діяльності, що забезпечить їм доходи та розширить їхні права та можливості.
- 10 **Екстрена підтримка базових потреб:** включає надання будь-яких непродовольчих товарів для задоволення базових потреб. Ця підтримка може включати надання гігієнічних наборів, одягу, дитячих речей тощо, за наявності ресурсів.

24/7 Ла Страда

0–800–500–335 або 116–123

гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації працює 24/7, надаючи психологічну та юридичну допомогу, консультації щодо послуг з протидії гендерно зумовленому насильству.

Національна «гаряча лінія» для дітей та молоді

116 111

(безкоштовно з мобільних телефонів)

«Гаряча лінія» психологічної підтримки для чоловіків (дзвінки безкоштовні, анонімно)

0 (800) 500 225

(безкоштовно зі стаціонарних та мобільних телефонів)

2345 (для абонентів Vodafone та Lifecell)

+38 (067) 752 23 45 (для абонентів «Київстар»), цілодобово.
Вебсторінка 2345.in.ua

Онлайн-платформа «Аврора»

спеціалізована психотерапевтична підтримка особам, які зазнали насильства, пов'язаного з війною (зокрема, сексуального).

Національна поліція

102

Мобільні бригади Національної поліції України оперативного реагування на домашнє насильство (ДН) або ГЗН уповноважені допомагати постраждалим від ГЗН 24/7. Поліція також може направити постраждалих до медичних та психосоціальних служб, до притулків для тимчасового розміщення. У разі потреби потерпілі можуть звернутися до відділів/управлінь поліції та дільничних офіцерів поліції.